

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Size Enterprises) หรือ “SMEs” เป็นธุรกิจที่มีความหมายรวมถึงกิจการอุตสาหกรรมการผลิต กิจการค้าส่งและค้าปลีก และกิจการบริการ ความสำคัญของธุรกิจ SMEs นอกจากจะเป็นแหล่งสร้างมูลค่าให้แก่ระบบเศรษฐกิจอย่างมหาศาลในแง่ของการสร้างมูลค่าให้แก่ผลิตภัณฑ์ การพัฒนาทักษะและศักยภาพในการจัดการธุรกิจแล้ว ธุรกิจ SMEs ยังมีบทบาทสำคัญในการเป็นตัวเชื่อมโยงภาคการเกษตรภาคอุตสาหกรรม การผลิตและการกระจายสินค้าและบริการไปสู่ผู้บริโภคอีกด้วย นับว่ามีผลกระทบโดยตรงต่อเศรษฐกิจและสังคมไทย

สภาพปัจจุบันธุรกิจ SMEs ยังประสบปัญหาหลายประการ ส่วนใหญ่เกิดจากการขาดการพัฒนาในเชิงแข่งขัน เนื่องจากยังมีจุดอ่อนในการบริหารจัดการธุรกิจด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านการผลิต การตลาด การเงิน และการบัญชี (ประวิตร นิลสุวรรณกุล, 2546: 117-127) ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ ไม่ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี ไม่ได้มีการเก็บข้อมูลทางการบัญชีอย่างเป็นระบบ ข้อมูลที่ได้จากการจัดทำบัญชีสามารถช่วยในการวางแผนควบคุมตัดสินใจ กำหนดนโยบายต่างๆ แล้วยังถือเป็นหลักฐานที่จะสร้างความเชื่อมั่นให้แก่เจ้าหนี้และสถาบันการเงินรวมถึงนักลงทุนด้วย

ในยุคที่สภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจมีการแข่งขันอย่างรุนแรง ทั้งตลาดภายในประเทศและตลาดต่างประเทศ ประกอบกับสภาพแวดล้อมทางธุรกิจเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เพื่อความอยู่รอดของธุรกิจ SMEs ผู้ประกอบการควรมีระบบงานทางการบริหารและการบัญชีที่ชัดเจน การเปิดเผยข้อมูลอย่างถูกต้องโปร่งใส ทันเวลาจะเป็นประโยชน์ในการกำกับดูแลที่ดี หากข้อมูลที่ใช้มีข้อผิดพลาด ไม่ได้เปิดเผยข้อมูลอย่างเพียงพอหรือข้อมูลที่เป็นสาระสำคัญ การตัดสินใจย่อมผิดพลาดได้ และเกิดความเสียหายแก่ผู้เกี่ยวข้อง ดังนั้นผู้ใช้ข้อมูลจึงต้องการข้อมูลที่มีความเชื่อถือได้ เพื่อให้ผู้ประกอบการ SMEs มีการพัฒนาที่ต่อเนื่อง รวดเร็ว และยั่งยืน จึงต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักการบัญชีและประโยชน์ที่ได้จากการรายงานทางการเงินเพื่อการดำเนินธุรกิจ โครงการเพื่อเสนอขอสินเชื่อ และการบริหารจัดการธุรกิจของตนเอง (มัทนชัย สุทธิพันธุ์ และปาริชาติ มณีมัย, 2546: 129-134)

ตามแผนยุทธศาสตร์พิเศษของจังหวัดลำปาง ภายใต้ความร่วมมือทั้งภาครัฐและเอกชน มุ่งพัฒนาไปสู่การเป็นศูนย์กลางการผลิตเซรามิกในเอเชีย “ลำปาง เมืองเซรามิก” (Lampang Ceramics City) อุตสาหกรรมเซรามิก ในจังหวัดลำปางส่วนใหญ่เป็นธุรกิจ SMEs ซึ่งเป็นการสร้าง ทรัพย์สินทางปัญญา และทรัพย์สินทางวัตถุดิบจากท้องถิ่น โดยนำมาเพิ่มมูลค่าให้เป็นประโยชน์ ต่อประเทศชาติ นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างงาน สร้างอาชีพ กระจายรายได้ ส่งเสริมการพัฒนา ทักษะฝีมือแรงงาน ประชาชนมีรายได้นำไปสู่การเพิ่มอำนาจซื้อ มีความสุข และลดอาชญากรรม ที่เป็นตัวทำลายสังคม

ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้ทำการศึกษาจึงสนใจ ที่จะทำการศึกษาถึงการเปิดเผยข้อมูล ในงบการเงินตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 35 เรื่อง การนำเสนองบการเงิน เพื่อให้ข้อมูล เกี่ยวกับฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน และการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินของกิจการ โดยมีข้อมูล ที่เกี่ยวกับการตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงิน ทั้งนี้รวมถึงการศึกษาถึงระดับของการเปิดเผยที่ กำหนดไว้ใน แม่บทการบัญชี ความเข้าใจได้ ข้อมูลที่เชื่อถือได้ รวมไปถึงรักษาผลประโยชน์ของผู้ ใช้งบการเงิน เพื่อให้อุตสาหกรรมเซรามิก SMEs ในจังหวัดลำปาง ได้นำเอาแนวทางไปปฏิบัติให้ ถูกต้อง ซึ่งส่งผลให้กิจการเป็นแหล่งสร้างมูลค่าให้แก่ระบบเศรษฐกิจต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินและระดับการเปิดเผยข้อมูลของธุรกิจ SMEs กลุ่มอุตสาหกรรมเซรามิก ในจังหวัดลำปาง และช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินเข้าใจถึงเหตุการณ์และ รายการทางบัญชีต่างๆ ของธุรกิจนี้มากยิ่งขึ้น

ขอบเขตและวิธีการศึกษา

ขอบเขตของการศึกษา

ศึกษาการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 35 เรื่องการนำเสนอ งบการเงิน แม่บทการบัญชี ศึกษารายการย่อที่ต้องมีในงบการเงิน พ.ศ. 2544 ประกาศ ณ วันที่ 14 กันยายน 2544 ตามมาตรา 11 วรรคสาม ของพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 โดยศึกษาจาก งบการเงินของธุรกิจ SMEs ตามคำนิยามของกรมสรรพากรโดยมีทุนที่ชำระแล้วในวันสุดท้ายของ รอบระยะเวลาบัญชีไม่เกิน 5 ล้านบาท กลุ่มอุตสาหกรรมเซรามิกในจังหวัดลำปาง งบการเงิน และหมายเหตุประกอบงบการเงินประจำปี 2546 ที่ยังดำเนินกิจการ และนำส่งต่อกรมพัฒนาธุรกิจ

จังหวัดลำปาง ซึ่งปัจจุบันมีจำนวน 42 ราย โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน 13 ราย และบริษัทจำกัด 29 ราย ผู้ศึกษาจะศึกษาเฉพาะบริษัท จำกัด เท่านั้น

การเก็บข้อมูล

การศึกษาในครั้งนี้ เป็นการศึกษาข้อมูลแบบทุติยภูมิ งบการเงินและหมายเหตุประกอบงบการเงินประจำปี 2546 โดยจัดทำเป็นตารางวิเคราะห์การเปิดเผยข้อมูลในงบการเงิน ตามที่มาตรฐานการบัญชีกำหนดไว้ซึ่งขึ้นอยู่กับสถานการณ์ของแต่ละกิจการ

นิยามศัพท์

ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Size Enterprises) หรือ “SMEs” ตามนิยามของกรมสรรพากรเพื่อสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หมายถึง บริษัท หรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลซึ่งมีรอบระยะเวลาบัญชีเริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2545 เป็นต้นไปที่มีทุนที่ชำระแล้วในวันสุดท้ายของรอบระยะเวลาบัญชีไม่เกิน 5 ล้านบาท ได้รับการปรับลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล (กรมสรรพากร, 2547: ออนไลน์)

การเปิดเผยข้อมูลในงบการเงิน หมายถึง การจัดรูปแบบ การจัดลำดับ และการแยกประเภทข้อความและรายการ การใช้ถ้อยคำศัพท์ทางวิชาการ การให้รายละเอียดประกอบและการระบุหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการคำนวณ รวมถึงหมายเหตุประกอบงบการเงิน (สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย, 2528: 1)

งบการเงิน หมายถึง รายงานที่แสดงข้อมูลอันเป็นผลจากการประกอบธุรกิจของกิจการ ซึ่งประกอบด้วยงบดุล งบกำไรขาดทุน งบแสดงการเปลี่ยนแปลงในส่วนของเจ้าของงบกระแสเงินสด หมายเหตุประกอบงบการเงิน งบย่อ และคำอธิบายอื่น ซึ่งระบุไว้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงิน (สำนักกำกับดูแลธุรกิจ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2547: 21)

หมายเหตุประกอบงบการเงิน หมายถึง การให้ข้อมูลเพิ่มเติมที่ไม่ได้แสดงอยู่ในงบการเงิน แต่เป็นข้อมูลที่จำเป็นแก่ผู้ใช้งบการเงิน เพื่อให้ผู้ใช้งบการเงินได้อ่านงบการเงินให้เข้าใจยิ่งขึ้น รวมทั้งการเปิดเผยข้อมูลตามที่มาตรฐานการบัญชีกำหนด (สำนักกำกับดูแลธุรกิจ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2547: 21)

งบย่อ หมายถึง งบที่แสดงรายละเอียดประกอบจำนวนบางรายการในงบการเงิน เช่น งบต้นทุนขาย และงบต้นทุนผลิต เป็นต้น (สำนักกำกับดูแลธุรกิจ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2547: 21)

รายละเอียดประกอบงบการเงิน คือ รายละเอียดสินค้าคงเหลือ รายละเอียดทรัพย์สินถาวร และค่าเสื่อมราคาสะสมที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น (สำนักกำกับดูแลธุรกิจ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2547: 21)

อุตสาหกรรมเซรามิก หมายถึง กรรมวิธีการผลิต การออกแบบ การตลาด การส่งออก ของผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับกระเบื้อง เครื่องสุขภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้บนโต๊ะอาหาร และของใช้ในครัว

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

ทำให้ทราบถึงลักษณะของการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินของธุรกิจ SMEs กลุ่มอุตสาหกรรมเซรามิก ในจังหวัดลำปาง